

MEER OVER HET REE

DOOR ROLAND PELTZER

WINTERTIJD, KOMMERTIJD

Energie sparen is het credo in de winter. Vandaar dat regelmatige verstoringen in de winter voor reeën funest kunnen zijn. Roland Peltzer over het ree in de winter.

Het lijkt voor ons vanzelfsprekend dat reeën gezond en wel de winter doorkomen. Toch is dat niet zo. Reeën kunnen niet naar de supermarkt voor hun voedsel. Ze hebben geen CV die een graadje hoger gezet kan worden. Ze bezitten geen thermo-ondergoed voor de nachtelijke vrieskou en ook hebben ze geen vuur om een warm drankje te kunnen bereiden. Desondanks weten ze de winter vaak te overleven. Vaak, want ook reeën lukt het niet altijd.

Aanpassingen

Om te overleven zijn aanpassingen noodzakelijk. Voedsel is in de winter schaars en het aantal perioden dat er voedsel wordt opgenomen ligt lager dan in de zomer: 5 tot 8 perioden in de winter tegen 8 tot 11 perioden in de zomer. Het aanwezige voedsel heeft minder voedzame bestanddelen, bevat minder vocht en is vaak

veel vezelrijker dan het voedsel in het voorjaar en de zomer. In de zomer is meestal zo'n 70 tot 80% van het opgenomen voedsel goed verteerbaar. In de winter is dat slechts 40%. In de koude maanden nemen de reeën per periode minder voedsel op en omdat ze dat vezelrijke wintervoedsel ook moeten kunnen verteren past de pens zich aan. Deze wordt kleiner van volume, bevat minder plooiën en ook de pensflora (bacteriën) verandert. De tijd die wordt geïnvesteerd om het voedsel te herkauwen wordt daardoor langer dan in de zomer. Zo wordt voorkomen dat het opgenomen voedsel te snel wordt verteerd. Bij een snelle vertering moet het ree immers meer foerageren om de pens weer te vullen wat weer extra energie kost. Om energie te sparen rusten en slapen de reeën meer dan in de zomer.

Energiekachtje

In de herfst vullen reeën de vetvoorraad aan. De bokken hebben de energievretende bronst achter de rug, trekken zich terug en vreten de buik vol met wat de eindzomer en herfst te bieden hebben. Dat doen ze om een vetlaag aan te leggen. Dat vet is van groot belang om de voedselschaarste in de winter te kunnen opvangen. Het is het energie-kachtje waarmee ze zich in koude tijden kunnen verwarmen. En dan te bedenken dat ze juist in deze periode ook nog energie nodig hebben voor het opzetten van het gewei! Het vormen van een vetvoorraad geldt uiteraard ook voor de reeëit en haar kalveren. Met name voor de kalveren is het van belang om met een goed gewicht de winter in te gaan. Algemeen wordt gesteld dat een kalf minimaal 12,5 kg moet wegen om de winter door te kunnen komen. Ligt dat gewicht lager dan liggen ook de overlevingskansen veel lager.

Winterdos

Hoewel reeën geen thermokleding hebben, dragen ze wel een vacht die zich aan de winter aanpast. Eind augustus, begin september komen tussen de zomerharen de eerste haren van de winterdos te voorschijn. Deze winterharen (de dekharen) bevatten weinig pigment, maar meer lucht en bieden daardoor een goede isolatie tegen kou en warmteverlies. Daarmee wordt de kleur van het ree ook grijsbruin. Ook wordt de wollige onderbehaarung dikker: een extra bescherming tegen de kou. Al met al is de wintervacht zo'n twee keer dikker dan de zomervacht.

Water

Het wintervoer bevat minder water dan het voer in de zomer. Toch is de behoefte aan water van levensbelang voor het ree. Ze zullen dan ook alles in het werk stellen om aan die waterbehoefte te kunnen voldoen. Zo worden bijvoorbeeld hulst, naalden van grove den en sparren en wortels van adelaarsvarens gegeten om voldoende water binnen te krijgen. Ook wordt gedronken uit plassen en wordt er sneeuw gehapt. Als er onvoldoende vocht aanwezig is kan de darmflora afsterven, waardoor de vertering niet goed kan plaatsvinden. Dan kan het ree alsnog, met een volle pens, overlijden.

Gedrag

Ook het gedrag van het ree verandert in de winter. De dieren worden toleranter. Ze zijn niet territoriaal meer en vormen noodgemeenschappen oftewel sprongen. Gezamenlijk bezoeken ze voedselrijke plaatsen. Dat vergroot de veiligheid, want méér zien meer dan één. Door deze tolerantie wordt veel energie gespaard, immers onderlinge confrontaties blijven uit. Zo kan men in de wintertijd binnen een gemengde sprong ook een aantal volwassen bokken bij elkaar zien lopen en soms vormen zich uitsluitend mannelijke sprongen. Ondanks al deze aanpassingen kunnen de weersomstandigheden zo slecht zijn dat reeën het toch niet redden. Denk daarbij aan een langdurige periode met afwisselend veel sneeuw, dooi, vorst en ijzel, waardoor het voedsel moeilijk of niet bereikbaar is. De meest kritische periode is daarbij het einde van de winter, waarbij het weinige voedsel nog schaarser is geworden en de reserves van de reeën zijn uitgeput.

Energie sparen is het credo in de winter. Vandaar dat regelmatige verstoringen in de winter vaak funest kunnen zijn voor de overlevingskansen van het ree. Ook bij het beheer van het ree zal daar rekening mee moeten worden gehouden. Probeer het noodzakelijke afschot zo snel mogelijk te realiseren waardoor de verstoring tot een minimum beperkt blijft.